

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΑ ΘΕΜΑΤΑ
ΓΛΩΣΣΑΣ – ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

ΘΕΜΑ Α

A1. Ο συγγραφέας με αφορμή την “Ημέρα κατά της βίας εναντίον των γυναικών” σχολιάζει το θέμα διαχρονικά. Επισημαίνει ότι οι γυναίκες θυματοποιήθηκαν ανά τους αιώνες και υπέστησαν τη μεγαλύτερη βία και εκμετάλλευση συγκριτικά με μειονότητες και κοινωνικές τάξεις. Τα φαινόμενα αυτά εξακολουθούν να υπάρχουν ακόμη και στις δικές μας φιλελεύθερες κοινωνίες παρά το αυστηρό νομικό πλαίσιο, κάτι που μας υποχρεώνει σε αναστοχασμό και δραστηριοποίηση για έναν καλύτερο και δικαιοότερο κόσμο.

ΘΕΜΑ Β

B1.

1. γ
2. γ
3. β
4. β
5. α

B2.

Προφανώς: επιβεβαιώνει το νόημα της προηγούμενης περιόδου σχετικά με την ύπαρξη διαφορών μεταξύ ανδρών και γυναικών (βεβαιότητα, έμφαση)

όμως: αντιτίθεται στην άποψη του «φεμινισμού της διαφοροποίησης» σχετικά με τις διαφορές των φύλων με την άποψη ότι είμαστε κυρίως άτομα, άνθρωποι που δρούμε (αντίθεση)

δηλαδή: επεξηγεί την προηγούμενη σκέψη ότι πρώτα απ’ όλα δρούμε ως άνθρωποι ανεξάρτητα από το φύλο μας (επεξήγηση)

επειδή: αιτιολογεί την άποψη των νεοφεμινιστριών ότι οι γυναίκες υφίστανται βία αποκλειστικά λόγω του φύλου τους (αιτιολόγηση)

ώστε: παρουσιάζει το αποτέλεσμα του δημόσιου διαλόγου περί ταυτοτήτων και περί θύματος, που είναι η ηρωοποίηση του θύματος (αποτέλεσμα)

B3.

α. Ο συγγραφέας επιδιώκει να ευαισθητοποιήσει τους αναγνώστες χρησιμοποιώντας το α' ρηματικό πρόσωπο (να αναλογιζόμαστε, να συμπονούμε, να προσπαθούμε να οραματιζόμαστε) εντάσσοντας και τον εαυτό του στο κοινωνικό σύνολο που ανήκουν και οι αναγνώστες, καθιστώντας τους κοινωνούς των ιδεών του και εκφράζοντας τη συλλογικότητα, δηλαδή το γεγονός πως ό,τι λέγεται σε σχέση με τη συμπεριφορά προς τις γυναίκες μας αφορά όλους. Έτσι, πετυχαίνει άμεσο και οικείο ύφος, υπογραμμίζοντας την κοινή ευθύνη που μας βαραίνει όλους στο θέμα της αντιμετώπισης της βίας κατά των γυναικών. Επίσης, με συγκινησιακά φορτισμένο λόγο («ενοχή», «μεγαλύτερη αδικία από καταβολής κόσμου», «συμπονούμε») μας παρακινεί να συλλογιστούμε τη διαχρονική αδικία σε βάρος των γυναικών, να επιστρατεύσουμε την ενσυναίσθησή μας αλλά και να επιδιώξουμε την αποκατάσταση της ως τώρα αδικίας σε βάρος του γυναικείου φύλου.

β. Η δεύτερη παράγραφος του κειμένου 2 οργανώνεται στη βάση της αντίθεσης. Αρχικά παρουσιάζονται τα χαρακτηριστικά του «κλασικού φεμινισμού» («ένα κίνημα...πράγματα»), ενός κινήματος που επιμένει «στα χαρακτηριστικά που μπορούμε να αλλάξουμε», στην «ελευθερία», στη «δυνατότητα να αλλάξουμε τα πράγματα». Στη συνέχεια, η διαρθρωτική λέξη «αντιθέτως» εισάγει στο β' μέρος της αντίθεσης, δηλαδή τον «νεοφεμινισμό» και τις «θεωρίες ταυτότητας φύλου» («Αντιθέτως...ξεπεράσουμε»). Με την αντίθεση αυτή η Μπελίντα Κανόν επιχειρεί να πληροφορήσει τους αναγνώστες για τις διαφορές των δύο αυτών κινήματων και να προβληματίσει σχετικά με τους κινδύνους που κρύβει ο νεοφεμινισμός του 21ου αιώνα.

ΘΕΜΑ Γ

Γ1. Στο κείμενο 3 ο ομοδιηγητικός και πρωταγωνιστής αφηγητής έχει απολυθεί από την εργασία του, γεγονός που αποκρύπτει από την γυναίκα του. Νιώθει ενοχές για αυτό, όπως δείχνει με το ασύνδετο σχήμα «Τι σόι άντρας είναι αυτός που κρύβεται από τη γυναίκα του, που της λέει ψέματα, που αρνείται να αντιμετωπίσει στα ίσα την πραγματικότητα». Καθώς περιφέρεται με το αυτοκίνητό του παριστάνοντας ότι λείπει στη δουλειά, αναρωτιέται γιατί δεν μπορεί να συμπεριφερθεί στην «Αντριάνα» όπως ταιριάζει σε έναν «αληθινό άντρα». Μέσα του αντιδιαστέλλει τη δειλία του με το ανδρικό πρότυπο, όπως φαίνεται στην επανάληψη «οι αληθινοί

άντρες...τρέχουν μπροστά», «οι αληθινοί άντρες προχωράνε μπροστά». Προσπαθεί να αναθαρρήσει και να διορθώσει το λάθος του, όπως δείχνει η μεταφορά «οι αληθινοί άντρες... έχουν τετράγωνο μυαλό και τρίγωνη καρδιά».

Η συναισθηματική κατάσταση του αφηγητή ερμηνεύεται από το γεγονός ότι πρόκειται για έναν άνδρα που ζει στην Ελλάδα του 21ου αιώνα, σε μια κοινωνία στην οποία επιβιώνουν τα παραδοσιακά ανδροκρατικά στερεότυπα που προσδίδουν στο αρσενικό φύλο δύναμη, αποφασιστικότητα, τόλμη, πρακτικό πνεύμα, απαλλαγή από «περιττά» συναισθήματα και ψυχικές αναστολές. Ταυτόχρονα όμως ο ίδιος αυτός άνδρας ζει σε μια εποχή, κατά την οποία και οι γυναίκες δραστηριοποιούνται με δυναμισμό, είναι απελευθερωμένες και διεκδικούν ίσα δικαιώματα και ελευθερίες.

Θεωρώ, λοιπόν, δικαιολογημένη την ψυχική του κατάσταση, παρά την υπερβολή του, καθώς στην εποχή μας υπάρχει έντονη σύγχυση σχετικά με την ταυτότητα των φύλων και τους κοινωνικούς ρόλους στους οποίους καλούνται αυτά να ανταποκριθούν.

ΘΕΜΑ Δ

Προσφώνηση: Κυρίες και κύριοι / Αγαπητοί συνδημότες,

Πρόλογος: Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων εκπροσωπώντας το σχολείο μου θα σας παρουσιάσω τα συνηθέστερα φαινόμενα παραβίασης των δικαιωμάτων της σύγχρονης γυναίκας στην ιδιωτική και δημόσια ζωή, προτείνοντας και συγκεκριμένες δράσεις και συμπεριφορές, με τις οποίες εμείς, ως νέα γενιά, μπορούμε να συμβάλλουμε στην επίτευξη της ισότητας.

Α' ζητούμενο : Φαινόμενα παραβίασης των δικαιωμάτων της γυναίκας στον ιδιωτικό και δημόσιο βίο:

Ενδεικτικά:

Στον επαγγελματικό χώρο: Οι γυναίκες, ιδίως σε ό,τι αφορά τον ιδιωτικό τομέα, αντιμετωπίζονται ακόμη κατά τρόπο άνισο, εφόσον οι θέσεις ευθύνης που έχουν και τις καλύτερες οικονομικές απολαβές καταλαμβάνονται κυρίως από άνδρες.

Αρνητικά στερεότυπα σε σχέση με την ικανότητα των γυναικών να διοικούν και να αντεπεξέρχονται επαρκώς σε καταστάσεις έντονης πίεσης, αλλά και πρακτικά ζητήματα, όπως είναι η μητρότητα και οι υποχρεώσεις που προκύπτουν από αυτή, φέρνουν τις γυναίκες σε δυσμενέστερη θέση έναντι των ανδρών συνυποψήφιων για τις θέσεις διοίκησης.

Συνεχίζει, επίσης, να διατηρείται σε σημαντικό βαθμό η διάκριση των επαγγελματιών σε ανδρικά και γυναικεία, περιορίζοντας τις επαγγελματικές επιλογές των γυναικών ή δυσχεραίνοντας τη δυνατότητά τους να καταξιωθούν σε χώρους παραδοσιακά ανδροκρατούμενους

Στο πλαίσιο της οικογενειακής ζωής. Το στερεότυπο της μητέρας που αναλαμβάνει όλες τις οικιακές εργασίες καθώς και την ανατροφή των παιδιών, αν κι έχει υποχωρήσει αρκετά, συνεχίζει εντούτοις να καθιστά εξαιρετικά πιεστική την καθημερινότητα πολλών εργαζόμενων γυναικών, που δεν έχουν ούτε την κατάλληλη στήριξη από την πολιτεία, αλλά ούτε και συνεχή βοήθεια από τους συζύγους τους.

Απολύτως κατακριτέα είναι τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας -τόσο σωματικής όσο και ψυχολογικής-, που καθιστούν εμφανή την αδυναμία της κοινωνίας να αποσοβήσει το ενδεχόμενο κατάχρησης της σωματικής υπεροχής των ανδρών έναντι των γυναικών.

Στην καθημερινότητα της κοινωνικής ζωής. Παρά τις νομικές ρυθμίσεις που έχουν διασφαλίσει την πλήρη εξίσωση των δύο φύλων, δεν είναι εξίσου εύκολη η απάλειψη όλων εκείνων των στερεοτυπικών αντιλήψεων που συνοδεύουν το γυναικείο φύλο. Έτσι, είναι συχνό φαινόμενο να έρχονται οι γυναίκες αντιμέτωπες στην καθημερινότητά τους με υποτιμητικά σχόλια, με αμφισβητήσεις -είτε άμεσα εκφρασμένες είτε υπονοούμενες- για τις επαγγελματικές τους ικανότητες, αλλά και με πρόδηλα ρατσιστικές συμπεριφορές.

Στη διαφήμιση και στο χώρο του κινηματογραφικού και τηλεοπτικού θεάματος. Οι διαφημιστές τείνουν να εκμεταλλεύονται την έλξη που ασκεί το γυναικείο σώμα στο ανδρικό καταναλωτικό κοινό, παρουσιάζοντάς το συχνά γυμνό ή με ιδιαίτερα αποκαλυπτική ενδυμασία. Ενώ, αντιστοίχως, προκειμένου να προωθήσουν γυναικεία προϊόντα καταφεύγουν πάλι στην ίδια εικόνα. Στερεοτυπική είναι, ωστόσο, η παρουσίαση των γυναικών και σ' εκείνα τα διαφημιστικά μηνύματα που δεν επιχειρούν να εκμεταλλευτούν τη σεξουαλική εικόνα του γυναικείου φύλου, εφόσον η γυναίκα είναι είτε η νοικοκυρά, που μοιάζει να μην έχει κανένα άλλο ενδιαφέρον πέρα από τα του νοικοκυριού της, είτε η μητέρα που φροντίζει για καθετί σχετικό με τα παιδιά της.

Παρόμοια είναι η προσέγγιση της γυναίκας και στο χώρο των κινηματογραφικών παραγωγών, όπου η μεγαλύτερη έμφαση δίνεται στην εξωτερική εμφάνιση των γυναικών και στον ερωτισμό που συνδέεται με αυτή.

Στο χώρο της πολιτικής. Η καχυποψία απέναντι στις ηγετικές ικανότητες των γυναικών που πηγάζει από τη στερεοτυπική θέασή τους, έχει ως αποτέλεσμα την περιορισμένη παρουσία των γυναικών στις υψηλές πολιτικές θέσεις. Έτσι, αν και υπάρχουν πλέον πολύ περισσότερες γυναίκες στα κοινοβούλια ανά τον κόσμο απ' ό,τι στο άμεσο παρελθόν, εντούτοις ο αριθμός τους συνεχίζει να υστερεί σημαντικά έναντι του αντίστοιχου των ανδρών.

Β' ζητούμενο: πώς εμείς, ως νέα γενιά θα συμβάλλουμε στην έμπρακτη επίτευξη της ισότητας των δύο φύλων:

- Σεβασμός των ανθρώπινων δικαιωμάτων και δυναμική διεκδίκησή τους στην καθημερινή ζωή
- Αποδοχή της διαφορετικότητας των φύλων χωρίς αντιλήψεις περί φυσικής ανωτερότητας ή κατωτερότητας
- Ενσυναίσθηση και εφαρμογή του διαλόγου στις διαπροσωπικές μας σχέσεις ως μέσου επίλυσης διαφωνιών
- Απομάκρυνση από τα στερεότυπα των φύλων και συμμετοχή σε δράσεις κατά των σεξιστικών στερεοτύπων και κατά της έμφυλης βίας (π.χ. εθελοντισμός σε δίκτυα προστασίας κακοποιημένων γυναικών)
- Πρωτοβουλίες στα πλαίσια της σχολικής ζωής (ομιλίες, συνεντεύξεις, καλλιτεχνικές δραστηριότητες που αναδεικνύουν το θέμα)
- Αξιοποίηση των ψηφιακών μέσων για την ευαισθητοποίηση του ευρύτερου κοινωνικού συνόλου

Επίλογος: Συμπερασματικά, κυρίες και κύριοι, η επίτευξη της ισότητας των φύλων είναι μια πρόκληση στην οποία θα πρέπει να ανταποκριθούμε έμπρακτα.

Αποφώνηση: Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας.

ΟΡΟΣΗΜΟ ΡΑΦΗΝΑΣ

Ζαφειρίου Νατάσα - Μπενά Ελένη